18. Скоробогатова Н.Є. Інноваційно-інвестиційний розвиток регіонів України: проблеми та перспективи. **[**Електронний ресурс**]**. – Доступний з http://www.institute.novostimira.com/skachat_material_dlya_referata_453.htm.

19. Струніна В. Шляхи поліпшення інвестиційного клімату в Україні/ В. Струніна / Економіка України. – 2006. – № 9. – С. 11-16.

20. Федоренко В. Інвестиційні процеси в Україні. **[**Електронний ресурс**]**. – Доступний з http://www.personal.in.ua/article.php? ida=494.

21. Чертак Д.Л. Проблеми залучення інвестицій в економіку України та шляхи їх вирішення / Д.Л. Чертак, С.П. Тітова. **[**Електронний ресурс**]**. – Доступний з http://www.confcontact.com/2008 dec/5.chertok.htm.

22. Шевченко О.В. Інвестиційна активність регіонів України: вплив на економічне зростання **/** О.В. Шевченко // Стратегічні пріоритети. – 2009. – № 1(10). – С. 175-181.

Попельнюхов Р.В. Макроэкономическая стабильность как фактор улучшения инвестиционной привлекательности

Динамика показателей инвестиционной деятельности свидетельствует, что инвестиционные процессы в значительной степени зависят от состояния экономического развития страны и макроэкономической ситуации. Ее стабилизация существенно улучшает инвестиционную привлекательность страны, что приводит к наращиванию объемов инвестиций и ускорению их темпов. Одним из весомых источников инвестиций являются прямые иностранные инвестиции, их приток и удержание в стране возможны только при макроэкономической стабильности.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная деятельность, капитальные инвестиции, инвестиции в основной капитал, инвестиционная привлекательность, прямые иностранные инвестиции, инвестиционный климат, динамика инвестиций, финансово-экономический кризис, конкурентоспособность страны.

Popelniykchov R.V. Macroeconomic stability as factor improvement of investment attractiveness

The dynamics of the investment performance shows that investment processes are heavily dependent on the state's economic development and macroeconomic. Its stabilization greatly improves the investment attractiveness of the country, leading to increasing volumes of investment and accelerate their rates. One important source of investment is foreign direct investment inflows and their retention in the country is possible only if macroeconomic stability.

Keywords: investments, investment, capital investments, investments in fixed assets, investment attraction, foreign direct investment, investment environment, the dynamics of investment, financial and economic crisis, the country's competitiveness.

УДК 331.56 (477)

Проф. В.І. Приймак[1], д-р екон. наук;
доц. О.Г. Возняк[2], канд. фіз.-мат. наук; аспір. Н.М. Ковалевич[1]

ОЦІНЮВАННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ДИНАМІКИ ПОПИТУ І ПРОПОЗИЦІЇ РОБОЧОЇ СИЛИ В УКРАЇНІ

Використано інструментарій моделювання, який ґрунтується на побудові систем диференціальних рівнянь, для оцінювання взаємозв'язку динаміки попиту і пропозиції робочої сили на національному ринку праці України. Окремо розглянуто випадки, коли кількість потенційних працівників розрізняється і не розрізняється за статтю. На підставі виконаних розрахунків проаналізовано тенденції розвитку ринку праці в нашій країні.

[1] Львівський НУ ім. Івана Франка;
[2] ТНЕУ, м. Тернопіль

Ключові слова: ринок праці, попит робочої сили, пропозиція робочої сили, моделювання, динаміка, система диференціальних рівнянь.

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема узгодженого розвитку й ефективного використання чинників виробництва – особливо актуальна. Її вирішення у сфері зайнятості населення повинно сприяти забезпеченню зайнятості населення країни, її регіонів і галузей, що характеризується відповідністю між попитом на робочу силу і її пропозицією, демографічним розвитком, ефективним використанням праці. Найкраще оцінювати попит та пропозицію робочої сили з використанням економіко-математичних методів та моделей.

Проблемам розвитку ринку праці, аналізу безробіття, його моделювання і прогнозування, соціального захисту від нього, дослідженню особливостей його регулювання присвячено багато наукових праць. Зокрема, в роботі **[**1**]** досліджено структуру безробіття економічно активного населення України з урахуванням зареєстрованого, незареєстрованого і часткового безробіття, а в науковій праці **[**2**]** побудовано економетричну модель впливу соціально-економічних чинників на тривалість пошуку роботи безробітними. Дослідженню прихованого безробіття та вивченню методів вимірювання його величини присвячено наукові роботи **[**3, 4**]** та інші. Є наукові роботи, присвячені попиту робочої сили. Однак, у вітчизняних літературних джерелах немає публікацій, в яких розглядалися б динамічні моделі взаємозв'язку попиту і пропозиції робочої сили і застосовувалися б для аналізу трансформації стану національного ринку праці.

Тому **метою цієї роботи** є дослідження розвитку національного ринку праці України з використанням моделей взаємозв'язку динаміки вакантних робочих місць і попиту на робочу силу в країні.

Виклад основного матеріалу. Перейдемо до розгляду цих моделей. При цьому скористаємось підходом А.Г. Коровкіна **[**5, с. 228-243**]**, в основі якого лежать методи, розроблені для опису динаміки біологічних популяцій типу "хижак – жертва" **[**6**]**.

У запропонованих у роботі **[**5**]** моделях поточну пропозицію праці відображають, так звані, потенційні працівники, тобто незайняте в економіці населення, а поточний попит – вакантні робочі місця. Чисельність зайнятого населення характеризує тотожні величини задоволення попиту на працю і її пропозицію.

Позначимо через $u(t)$ кількість потенційних працівників, а $w(t)$ – кількість вакантних робочих місць. Припустимо, що взаємозв'язок потенційних працівників і вакантних робочих місць, чи рух робочої сили між системою зайнятості та потенційними працівниками відсутній. У цьому випадку приріст кількості останніх $du(t)$ і вакантних робочих місць $dw(t)$ за проміжок часу dt будуть пропорційні довжині цього часового проміжку, якщо він малий, та відповідно $u(t)$ і $w(t)$, котрі розглядаються як неперервні диференційовані функції. На підставі цих міркувань отримуємо

$$\begin{cases} du(t) = \varepsilon_0 u(t)dt, \\ dw(t) = \varepsilon_1 w(t)dt, \end{cases} \qquad (1)$$

де: ε_0, ε_1 – коефіцієнти приросту, які відображають відношення приростів du/dt і dw/dt до u і w відповідно.

Розглянуті коефіцієнти відображають різні явища залежно від об'єкта дослідження. Наприклад на макрорівні, коефіцієнт приросту кількості потенційних працівників ε_0 визначається процесами демографічного розвитку, зокрема народжуваність, смертність, міграція. Коефіцієнт приросту кількості вакантних робочих місць ε_1 залежить від тенденцій зміни попиту, процесів створення нових і ліквідації старих робочих місць. Тут припускають, що скорочення кількості робочих місць відбувається лише після вибуття працівників внаслідок звільнень за власним бажанням, природного зменшення та за іншими причинами.

Однак на практиці взаємозв'язок потенційних працівників і вакантних робочих місць впливає як на перший, так і на другий з цих показників. Цей вплив виражається у приростах $\beta_1 = \mu_1 uwdt$ і $\beta_2 = \mu_2 uwdt$ відповідно для чисельності потенційних працівників і вакантних робочих місць. З урахуванням сказаного, рівняння (1) набудуть такого вигляду:

$$\begin{cases} du = \varepsilon_0 udt + \mu_1 uwdt, \\ dw = \varepsilon_1 wdt + \mu_2 uwdt. \end{cases} \tag{2}$$

Економічний зміст системи (2) такий: приріст потенційних працівників дорівнює різниці приросту працездатного населення і приросту зайнятих, а приріст вакансій – різниці приросту кількості загальних і приросту кількості зайнятих робочих місць. Тут припускають, що скорочення робочих місць відбувається передусім за рахунок вакансій.

З (2) отримуємо таку систему диференціальних рівнянь:

$$\begin{cases} du/dt = \varepsilon_0 u + \mu_1 uw, \\ dw/dt = \varepsilon_1 w + \mu_2 uw. \end{cases} \tag{3}$$

На основі цієї системи можна проінтерпретувати коефіцієнти μ_1 і μ_2, які характеризують інтенсивність загального руху робочої сили і вакантних робочих місць відповідно.

Система (3) зводиться до такого рівняння **[**5, с. 23**]**:

$$u^{\varepsilon_1} e^{\mu_2 u} = C w^{\varepsilon_0} e^{\mu_2 w}, \tag{4}$$

яке описує взаємозв'язану зміну u і w за різних значень сталої C.

Оскільки звільнення працівника веде до збільшення на одиницю потенційних працівників і вакансій, а прийом потенційного працівника на вакантне робоче місце – до зменшення на одиницю тих й інших, тому припустимо, що $\mu_1 = \mu_2 = \mu$. З урахуванням цього припущення, рівняння (4) набуде вигляду

$$u^{\varepsilon_1/\mu} e^{u} = C' w^{\varepsilon_0/\mu} e^{w}. \tag{5}$$

Із введених позначень видно, що коефіцієнт μ характеризує зміну кількості потенційних працівників і, рівнозначно, вакантних робочих місць за рахунок їх взаємодії. Тому очевидною є рівність $\mu = -\lambda$, де λ – приріст кількості зайнятих.

Для розрахунку коефіцієнтів моделі (3) ми використали дані Держкомстату України про стан національного ринку праці за 1999-2009 рр. У розрахунках в якості значень показника "кількість потенційних працівників" використовувалась чисельність населення України у працездатному віці, незайнятого в економіці.

Охарактеризуємо спільну динаміку потенційних працівників і вакантних робочих місць за вказаний період, яку зображено на рис. 1. Рух по кривій із збільшенням року відбувається проти годинникової стрілки.

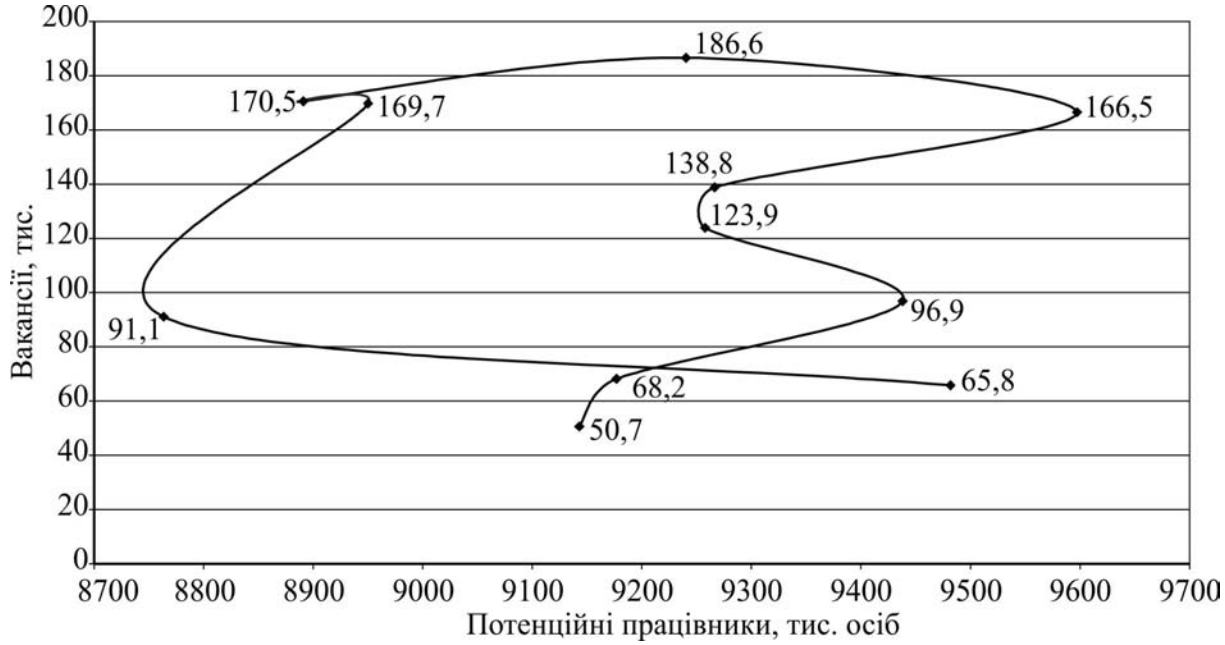

Рис. 1. Динаміка кількостей потенційних працівників і вакантних робочих місць для України за 1999-2009 рр.

Аналіз цієї кривої виразно показує два специфічних періоди в розвитку спільної динаміки попиту і пропозиції робочої сили в Україні. Переломною точкою тут є 2005 р. Після значного зростання кількості вакантних робочих місць в 1999-2005 рр. надалі відбувається стрімкий спад. Весь цей процес супроводжується змінами чисельності потенційних працівників, що, в кінцевому рахунку, призводить до значного їх зростання у 2009 р.

Розрахунки коефіцієнтів моделі (3) для 2000-2009 рр. ми виконали за алгоритмами, які запропоновано в роботі [7], згідно з якими знаходили відносні значення цих параметрів. Тобто параметр ε_0 розраховувався як відношення приросту працездатного населення до кількості потенційних працівників, μ – як відношення приросту зайнятих в економіці, взятого з оберненим знаком, до добутку чисельності потенційних працівників і вакантних робочих місць. Коефіцієнт ε_1 знаходився як відношення суми приростів вакантних і зайнятих в економіці робочих місць до загальної кількості вакансій.

Значення цих параметрів за період 2000-2009 рр. подано в табл. 1.

Для наочності за цією таблицею побудовано графік, який зображено на рис. 2, де $E0 = \varepsilon_0 \cdot 100$, $E1 = \varepsilon_1$, $M = \mu \cdot 10000$. З графіка чітко видно циклічність динаміки параметра ε_0, особливо в останні роки. Інші два параметри також змінювались циклічно, за винятком останніх двох років. Це є наслідок нестабільної ситуації на ринку праці країни.

Табл. 1. Коефіцієнти узгодження динаміки вакантних робочих місць і робочої сили для України у 2000-2009 рр.

Роки	ε_0	ε_1	μ
2000	0,005345	0,476540	-0,000024
2001	0,009976	-1,427245	0,000183
2002	-0,003404	1,420500	-0,000130
2003	0,016170	1,123199	-0,000110
2004	0,009770	-1,257057	0,000148
2005	-0,000526	1,994105	-0,000204
2006	-0,033998	0,181232	-0,000031
2007	0,024457	0,938126	-0,000105
2008	-0,014212	-0,182217	-0,000078
2009	-0,017778	-13,864742	0,001422

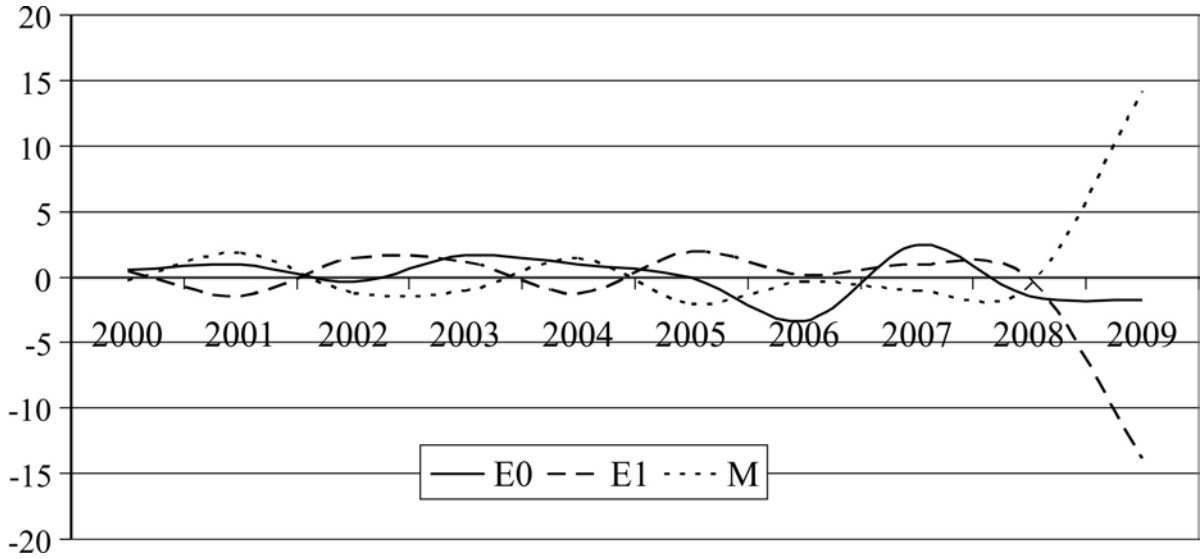

Рис. 2. Динаміка коефіцієнтів ε_0, ε_1 і μ моделі (3) для України протягом 2000-2009 рр.

Конкретизувати особливості спільної динаміки попиту на робочу силу та її пропозиції дає змогу аналіз динаміки кожного з розглянутих коефіцієнтів. Для України параметр ε_0 був від'ємний у 2005-2006 і 2008-2009 рр. У ці періоди чисельність потенційних робітників спадала, в решту часу за період 2000-2009 рр. ε_0 був додатний.

За розглянутий період коефіцієнт ε_1 у 2001, 2004, з 2008 рр. і до теперішнього часу був від'ємний, що свідчить про скорочення вільних робочих місць. Спільний аналіз часової динаміки значень параметрів моделі ε_1 та μ дає змогу зробити висновок про їх сильну статистичну залежність. Розрахунки повністю підтверджують таке припущення. Тому не важко помітити, що параметр μ додатний у 2000, 2003, 2005-2008 рр.

Характер процесів на ринку праці можна оцінити за співвідношенням знаків параметрів досліджуваної нами моделі (3) **[**5, с. 237**]**. Наприклад, коли всі з цих трьох параметрів додатні, то відбувається зростання структурного безробіття, звільнені через низьку мобільність, невідповідну кваліфікацію чи нестачу інформації не можуть заповнити існуючі вакансії. За додатних ε_0, ε_1 і від'ємного μ економіка зростає і зростання зайнятості не поглинає весь при-

ріст вакансій. Якщо перший і третій з цих параметрів додатні, а другий від'ємний, то відбувається економічний спад і зниження рівня вакансій супроводжується зниженням зайнятості. Аналогічно можна охарактеризувати всі інші випадки співвідношення знаків параметрів моделі.

Так, аналізуючи національний ринок праці в досліджуваний період 2000-2009 рр., видно, що в 2002, 2005 та 2006 рр. $\varepsilon_0 < 0$, $\varepsilon_1 > 0$, $\mu < 0$. Робимо висновок, що попит на робочу силу зріс, проте, як показує знак біля ε_0, зменшилась кількість "потенційних працівників". Оскільки ця ситуація спостерігалась кілька років поспіль, то збільшення зайнятості не поглинуло усього приросту вакансій. Спостерігався економічний спад.

Спад економіки теж є характерним для 2008, 2009 рр. $\varepsilon_0 < 0$, $\varepsilon_1 < 0$. За останні роки кількість потенційних працівників зменшилась разом із попитом на робочу силу. У 2009 р. $\mu > 0$, тобто зайнятість теж почала зменшуватись. Ці процеси були наслідком економічної кризи, особливо це помітно, якщо в цьому році глянути на величину показника $\varepsilon_1 = -13{,}864742$, який зокрема характеризує приріст вакантних робочих місць (кількість вакансій у 2007 р. становила 169,7, у 2008 р. – 91,1 і у 2009 р. – 65,8 тис. осіб).

На підставі оціненої за допомогою параметрів ε_0, ε_1 і μ ситуації на ринку праці під час прийняття рішень можна формалізувати процедуру вибору керуючих впливів на цьому ринку, виходячи з бажаних значень цих параметрів. При цьому треба врахувати, що коефіцієнт приросту потенційних працівників ε_0 піддається лише непрямому управлінню шляхом впливу на фактори, які визначають процеси народжуваності, смертності та міграції. Як до прямих (наприклад обмеження прийому), так і непрямих (зміна значень факторів руху населення і трудових ресурсів) управляючих впливів схильний параметр μ. Коефіцієнт ε_1 можна варіювати шляхом зміни політики відкриття нових і (або) скорочення старих робочих місць.

Аналогічно системі диференційних рівнянь (3) можна побудувати модель взаємозв'язку динаміки вакантних робочих місць і робочої сили, коли окремо описується динаміка кількості потенційних працівників чоловіків u_1 і жінок u_2 та сукупна кількість вакансій w в економіці. Тоді ця система набуде вигляду:

$$\begin{cases} dw/dt = (\varepsilon_1 + \mu_1 u_1 + \mu_2 u_2)w, \\ du_1/dt = (\varepsilon_{01} + \mu_1 w)u_1, \\ du_2/dt = (\varepsilon_{02} + \mu_2 w)u_2, \end{cases} \qquad (6)$$

де: ε_1 – коефіцієнт приросту вакансій в економіці внаслідок руху робочих місць; ε_{01}, ε_{02} – коефіцієнти приросту потенційних працівників (чоловіків (u_1) і жінок (u_2) відповідно) внаслідок демографічних факторів; μ_1, μ_2 – параметри взаємодії потенційних працівників за статтю та вакантних робочих місць.

Аналогічно як для моделі (3), розрахунок коефіцієнтів системи (6) для 2000-2009 рр. ми виконали за алгоритмами, які запропоновано в роботі **[5]**, згідно з якими знаходили відносні значення цих параметрів. Параметри ε_{01}, ε_{02} розраховувались як відношення приросту працездатного населення відпо-

відної статі до кількості потенційних працівників. Параметри μ_1, μ_2 дорівнюють відношенню приросту зайнятих в економіці (відповідно чоловіків і жінок), взятого з оберненим знаком, до добутку чисельності потенційних працівників і вакантних робочих місць. На кінець, ε_1, знаходився як відношення суми приросту вакантних і приросту зайнятих в економіці робочих місць до загальної кількості вакансій.

Значення цих параметрів за період 2000-2009 рр. подано в табл. 2.

Табл. 2. Коефіцієнти узгодження динаміки вакантних робочих місць і робочої сили для України у 2000-2009 рр. за статтю

Роки	ε_{01}	ε_{02}	ε_1	μ_1	μ_2
2000	-0,014886	0,019641	0,476540	0,000160	-0,000072
2001	-0,010348	0,024247	-1,427245	0,000146	0,000036
2002	-0,012287	0,002687	1,420500	-0,000071	-0,000059
2003	0,021870	0,012190	1,123199	-0,000031	-0,000079
2004	0,024569	-0,000093	-1,257057	-0,000041	0,000189
2005	0,018329	-0,012021	1,994105	-0,000234	0,000029
2006	-0,073010	-0,011827	0,181232	-0,000028	-0,000003
2007	0,086616	-0,013811	0,938126	-0,000070	-0,000035
2008	-0,009579	-0,016998	-0,182217	-0,000110	0,000032
2009	-0,020696	-0,015951	-13,864742	0,000698	0,000724

Для наочності за цією таблицею побудовано графік, який зображено на рис. 3, де $E01 = \varepsilon_{01} \cdot 100$; $E02 = \varepsilon_{02} \cdot 100$; $E1 = \varepsilon_1$; $M1 = \mu_1 \cdot 1000$; $M2 = \mu_2 \cdot 1000$.

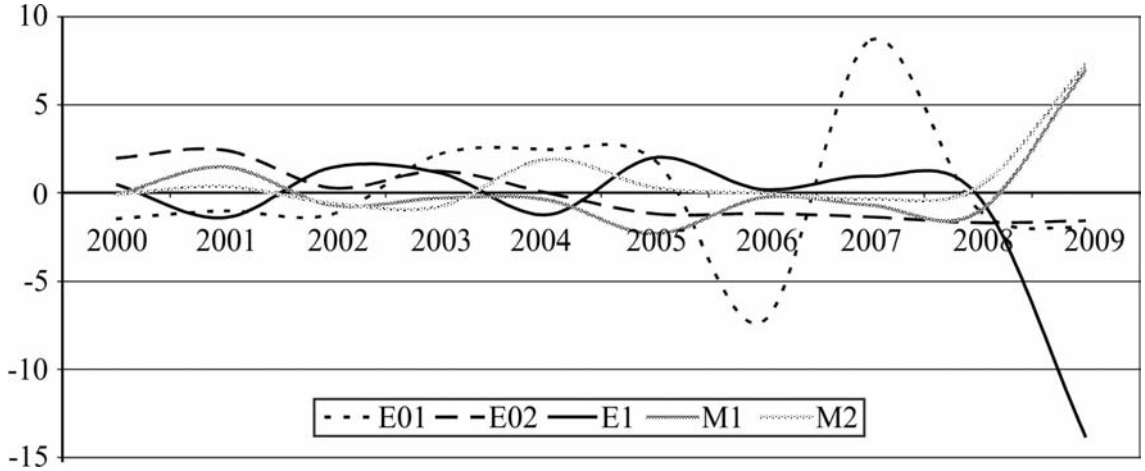

Рис. 3. Динаміка коефіцієнтів ε_{01}, ε_{02}, μ_1, μ_2 і ε_1 моделі (6) для України за статтю за 2000-2009 рр.

Результати розрахунків показали, тенденції зміни цих показників для чоловіків та жінок є дещо різні. Це стало наслідком різної динаміки певних статистичних показників, які стосуються працездатних чоловіків і жінок. Так, від 2000 до 2003 рр. кількість потенційної робочої сили серед чоловіків зменшувалась, натомість до 2004 р. ця кількість зростала серед жінок. Пізніше ситуація змінилася і до 2007 р., на відміну від жінок, зростала кількість "потенційних працівників" – чоловіків. У 2008 та 2009 рр. ці показники почали зменшуватись для обох статей. Хоча показники зайнятості постійно змінюються, все ж гірші коефіцієнти у жіночого населення України. Особливо останні 2 роки. Попит на ринку праці знижувався лише протягом 2008, 2009 рр., але це зниження було досить істотним.

З рис. 3 видно, що параметр ε_{01} був від'ємним у 2000-2002, 2006, 2008-2009 рр., а параметр ε_{02} – з 2004 р. і дотепер. Тобто чисельність потенційних працівників для чоловіків спадала періодами, а от для жінок ця тенденція була сталою з 2004 р.

Щодо параметрів μ_1 та μ_2, то вони були у більшості років від'ємними, а саме: для чоловіків у 2000, 2002-2008 рр., для жінок – у 2000, 2002-2003, 2006-2007 рр. Це означає, що рух потенційних працівників і вакантних робочих місць призвів до приросту зайнятості, а з часом і до зменшення числа вакансій. У 2009 р. параметр був додатний, тобто збільшилась кількість безробітних.

Висновки. Побудовані в роботі диференційні рівняння, їх системи і розв'язки розглянутих задач доцільно використовувати для моделювання та прогнозування безробіття в регіоні чи всій країні, узгодження динаміки вакантних робочих місць і пропозиції робочої сили. Знайшовши прогнозні значення коефіцієнтів побудованих систем диференційних рівнянь і коригуючи їх, можна змінювати майбутню кількість безробітних і вакансій в потрібному напрямку. Розглянуті моделі можна використати для проведення аналізу деяких інших економічних процесів та короткотерміновому прогнозуванні розвитку цих процесів у майбутньому.

Література

1. Приймак В.І. Регіональні особливості безробіття в Україні / В.І. Приймак // Україна: аспекти праці. – 2003. – № 4. – С. 8-13.

2. Приймак В.І. Економетричне моделювання залежності тривалості безробіття від соціально-демографічних чинників / В.І. Приймак, О.Р. Голубник, М.І. Ільчишин // Вісник Львів. ун-ту. – Сер.: Екон. – 2005. – Вип. 34. – С. 158-164.

3. Лібанова Е. Тиск на ринок праці в Україні: вимірювання та аналіз / Е.М. Лібанова // Україна: аспекти праці. – 2002. – № 5. – С. 3-12.

4. Петрова І. Загострення проблеми прихованого безробіття / І. Петрова // Економіка України. – 1997. – № 3. – С. 47-55.

5. Коровкин А.Г. Динамика занятости и рынка труда. Вопросы макроэкономического анализа и прогнозирования / А.Г. Коровкин. – М. : Изд-во "Макс Пресс", 2001. – 318 с.

6. Вольтера В. Математическая теория борьбы за существование / В. Вольтера. – М. : Изд-во "Наука", 1976. – 235 с.

7. Коровкин А.Г. Взаимосвязь динамики вакантных рабочих мест и рабочей силы в России: гендерные особенности / А.Г. Коровкин, И.Б. Королев // Проблемы прогнозирования. – 2006. – № 6. – С. 83-102.

Прыймак В.И., Возняк О. Г., Ковалевич Н.М. Оценивание взаимосвязи динамики спроса и предложения рабочей силы в Украине

Использован инструментарий моделирования, который основывается на построении систем дифференциальных уравнений, для оценивания взаимосвязи динамики спроса и предложения рабочей силы на национальном рынке труда Украины. Отдельно рассмотрены случаи, когда количество потенциальных работников различается и не различается по стати. На основании выполненных расчетов проанализированы тенденции развития рынка труда в нашей стране.

Ключевые слова: рынок труда, спрос рабочей силы, предложение рабочей силы, моделирования, динамика, система дифференциальных уравнений.

Pryimak V. I., Voznyak O. G., Kovalevich N.M. An evaluation of intercommunication of dynamics of demand and supply of labour force in Ukraine

A design tool which is base on construction of the systems of differential equalizations is used, for the evaluation of intercommunication of dynamics of demand and supply of labour force at the national market of labour of Ukraine. Cases are separately conside-

red, when the amount of potential workers differentiates and does not differentiate for the article. On the basis of the executed calculations progress of labour-market trends are analysed in our country.

Keywords: labour-market, demand of labour force, suggestion of labour force, design, dynamics, system of differential equalizations.

УДК 35.083.94(477)

Аспір. О.А. Радіца – Національний інститут стратегічних досліджень

ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ УКРАЇНИ

Досліджено передумови виникнення та особливості корупції у сфері державної служби України. Визначено залежність між рівнем корупції та гендерною нерівністю серед державних службовців найвищої категорії.

Ключові слова: корупція, державна служба, гендерна нерівність.

Актуальність теми. Корупція – це складне соціально-економічне явище, яке негативно впливає як на імідж країни, так і на її економічний розвиток, загрожує демократії держави, правам людини, підриває соціальну справедливість у суспільстві і легітимність державних інститутів. Корупція негативно впливає на взаємовідносини громадян з органами державної влади та місцевого самоврядування. Виникнення корупції у сфері державної служби підриває ідеологію держави, як гаранта конституційних прав громадян, та знижує рівень довіри громадян до державних службовців, як осіб уповноважених на виконання функцій держави.

За останні роки корупція в Україні досягла значних масштабів та загрожує економічному розвитку країни. Згідно з оцінками міжнародної організації Transparency Int., Україна за рівнем корупції у 2010 р. посіла 143 місце серед 180 країн світу (Індекс сприйняття корупції – 2,4) [1], розділяючи цю позицію з такими країнами, як Гондурас, Зімбабве, Того, Сьєра-Ліоне, Нігерія.

Мета дослідження. Важливість цієї проблеми зумовлює дослідження передумов та особливостей виникнення корупції в сфері державної служби.

Виклад основного матеріалу. Питання корупції як соціально-економічної категорії досліджують такі українські вчені, як: В. Базилевич, З. Варналій, Я. Жаліло, О. Власюк, І. Мазур, А. Мокій, А. Сухоруков, Ю. Харазішвілі. Проблеми корупційних правопорушень, як юридичної категорії, висвітлено у працях таких учених: Л. Аркуші, А. Гайдука, М. Камлика, М. Мельника, Є.В. Невмержицького, О. Терещука, М. Хавронюка, а також праці закордонних науковців Б. Волженкіна, О. Гределанда, М. Костеннікова, С. Коткіна, Р. Клітгарда, В. Мілера, С. Роуз-Екерман, А. Шайо та ін.

Дослідження громадської думки підтверджує, що поширеність корупції в Україні має значні масштаби. Корупція в органах влади, на думку населення, є звичним явищем (83 % населення у 2009 р. відповіли позитивно), а також виникає з вини державних службовців (82 %), 53 % населення вважає, що для вирішення питань у органах влади необхідно дати хабар [10, с. 2].

Важливим залишається питання управління персоналом на державній службі: система відбору, призначення на посади й просування по службі є недосконалим. Аналізуючи способи призначення на посаду, ми можемо зазна-